

CÓ NÊN CÔNG KHAI KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN?

TS. Lê Văn Hào – Trường ĐH Nha Trang

I. NHỮNG CÂU CHUYỆN TƯƠNG NHƯ BÌNH THƯỜNG

Sau đây là một số câu chuyện tuy được hư cấu nhưng lại có thể thường gặp ở hầu hết các trường đại học ở Việt Nam:

1- Thầy Tuấn hôm nay bắt đầu tiết học như sau: “Tôi đã chấm xong bài kiểm tra tuần trước của lớp. Đa số các em đạt điểm trung bình trở lên, trong đó có 5 em đạt từ điểm 8 đến điểm 10. Điểm 10 duy nhất của lớp là của em Minh. Bên cạnh đó có một số em có kết quả kém quá, đơn cử như các em Trung, Dũng, Cúc, và Hùng. Đề nghị các em này học tập tốt hơn nữa để có kết quả cao hơn trong lần kiểm tra tới. Bây giờ thì các em nhận lại bài kiểm tra. Nếu em nào có thắc mắc về kết quả chấm bài thì cứ nêu lên tại lớp.”

2- Vào giờ ra chơi giữa buổi sáng nay, khu vực Bảng thông báo của Nhà trường bỗng nhiên đông đúc hơn mọi khi. Thì ra các bạn sinh viên đang tập trung để xem kết quả thi học kỳ I vừa qua. Lẫn trong muôn vàn âm thanh là các câu nói sau:

- Thăng Đức kỳ này làm bài giỏi thật, toàn là điểm 8, 9!
- Xem thằng Trung kia, học gì mà thi chỉ toàn là 2 với 3!
- Mà sao bảng điểm môn Hoá không thấy nhỉ? Chắc mấy đứa thi rớt xé mất tiêu rồi!

3- Hôm nay là ngày làm lễ phát bằng tốt nghiệp đại học cho sinh viên Khoa Kinh tế. Hội trường hôm nay được trang trí thật là đẹp, với biết bao nhiêu là hoa! Chưa đến giờ khai mạc mà các tân cử nhân cùng với cha mẹ, anh em, bạn bè ngồi chật cứng cả hội trường. Trông ai cũng thật là náo nức, hồ hởi. Sau phần khai mạc, thầy Phó trưởng Khoa lên lễ đài để công bố kết quả tốt nghiệp của toàn khoá:

“ Căn cứ kết quả học tập trong suốt 4 năm học và kết quả thi tốt nghiệp, Nhà trường công nhận các sinh viên sau đây được tốt nghiệp đại học ngành kinh tế với xếp loại từ cao xuống thấp như sau. Đề nghị các em sau khi nghe đọc tên, tiến lên lễ đài để thầy Trưởng Khoa trao bằng.

- Nguyễn Văn Ánh: tốt nghiệp loại Giỏi (vỗ tay)
- Đặng Thị Bình: tốt nghiệp loại Giỏi (vỗ tay)
- Lê Thị Cúc: tốt nghiệp loại Khá (vỗ tay)
-
- Trần Văn An: tốt nghiệp loại Trung bình!

Lúc này tiếng vỗ tay chỉ còn lác đác. Bạn An tiến lên lễ đài mà nét mặt lộ rõ một sự bối rối pha lẫn chút không vui nào đó. Cha mẹ An và mấy anh em đi cùng đang ngồi ở hàng ghế phụ huynh cũng nhìn nhau như muốn chia sẻ một điều gì đó thật khó nói.

II. MỘT QUI ĐỊNH CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC FLORIDA

Trước khi quay về các câu chuyện trên đây, chúng ta hãy cùng xem một qui định của Trường Đại học Florida, Hoa Kỳ được áp dụng từ tháng 11/1998 (có thể xem nguyên bản tiếng Anh tại địa chỉ: http://www.clas.ufl.edu/dean/memos/archivememos/11_98memo1.html). Đây không phải là một trường hợp đặc thù hoặc cá biệt mà là một qui định với các nội dung cơ bản rất thường gặp ở các nước có nền giáo dục phát triển.

QUI ĐỊNH VỀ VIỆC CÔNG BỐ ĐIỂM CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC FLORIDA

Theo qui định của pháp luật, thông tin về học tập của sinh viên cần phải được giữ bí mật; và tất cả các kết quả học tập của sinh viên được xếp theo tên hoặc mã số an ninh xã hội (social security number) cần phải được bảo vệ. Quyền về sự riêng tư của sinh viên được bảo vệ bởi Bộ luật Florida và Đạo luật Liên bang về Các Quyền của Gia đình về Giáo dục và sự Riêng tư (Federal Family Educational Rights and Privacy Acts -- FERPA) ban hành năm 1974 và đã được tu chính -- với tên gọi thường dùng là Tu chính Buckley. Ngay cả với những tên gọi đã được thay đổi và các mã số sinh viên cũng là các thông tin có thể giúp nhận ra các cá nhân sinh viên. Vì vậy việc công bố kết quả học tập theo mã số an ninh xã hội hoặc mã số sinh viên cũng là vi phạm luật.

Nếu giảng viên muốn công bố kết quả học tập, cần phải lựa chọn phương pháp sao cho bảo đảm sự tuân thủ theo các luật nói trên. Có hai phương pháp có thể được dùng là:

- Yêu cầu mỗi sinh viên cung cấp một mã số mà chỉ có giảng viên và sinh viên đó biết. Giảng viên lập danh sách theo sự sắp xếp ngẫu nhiên các mã số này và ghi kết quả học tập tương ứng.
- Yêu cầu mỗi sinh viên cung cấp một bì thư dán tem sẵn, có ghi địa chỉ người nhận và tên hoặc mã số môn học. Giảng viên ghi vào trong thư kết quả học tập và gửi đến sinh viên.

Kết quả học tập của mỗi học kỳ, sau khi đã được nộp đúng hạn qui định (chậm nhất là thứ Hai) và được thông qua, thì sinh viên có thể tiếp cận ngay trong ngày đó, sau lúc 18g00. Sinh viên có thể gọi đến TeleGator: 37GATOR (374-2867) hoặc sử dụng Hệ thống thông tin tích hợp về sinh viên (ISIS) theo địa chỉ <http://www.isis.ufl.edu> để được biết. Bảng điểm chính thức sẽ được gửi bằng đường bưu điện đến mỗi sinh viên vào ngày thứ Ba sau đó.

III. MỘT SỐ VẤN ĐỀ TÂM LÝ

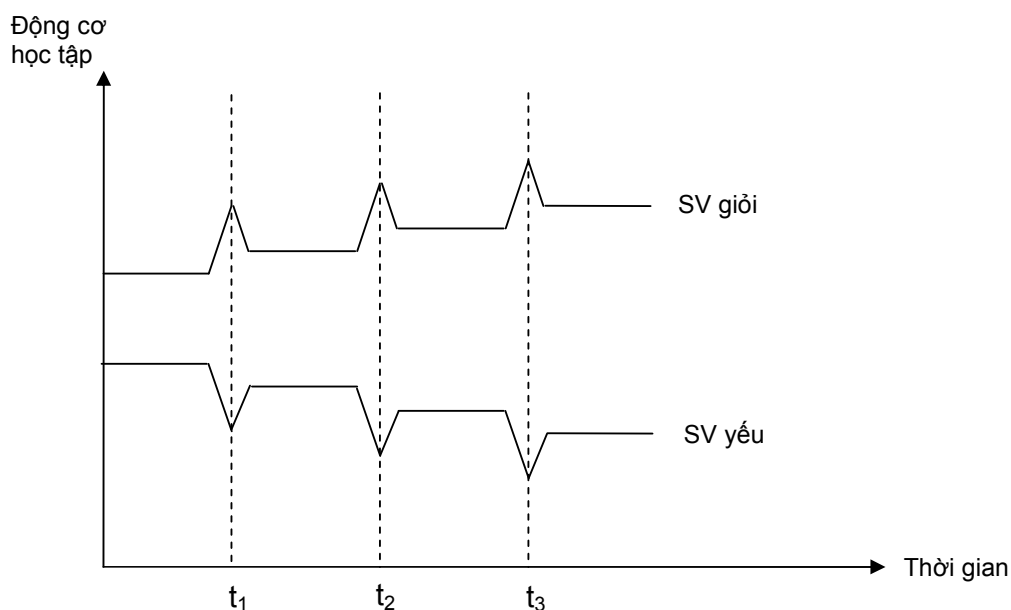
Với những ai chưa từng tiếp cận hoặc tìm hiểu về các nền giáo dục phương Tây, có lẽ sẽ cảm thấy “sốc” hoặc “giật mình” sau khi đọc qui định trên đây. Có thể khẳng định rằng các qui định với nội dung tương tự như trên không phải là sản phẩm của các xã hội “dân chủ quá đáng” mà đó là sự vận dụng những nghiên cứu tâm lý giáo dục học qua nhiều thời đại và ở nhiều nơi khác nhau. Vì lẽ đó mà những qui định như vậy đã trở thành điều bình thường ở nhiều nước trên thế giới.

Vậy thì việc công bố có tính “đại trà” kết quả học tập như trong ba câu chuyện trên đây có tác động tiêu cực gì đối với sinh viên nếu xét về mặt tâm lý? Theo Linn và Gronlund (2000), việc đánh giá người học có kết quả học tập kém một cách công khai sẽ làm thay đổi cách nhìn của giáo viên và bạn bè đối họ, thay đổi cách nhìn của họ đối với chính bản thân mình và đối với nhà trường (tr. 20). Từ những thay đổi đó, sự tự ti cũng bắt đầu xuất hiện trong họ và làm cho họ ngày càng cảm thấy lạc lõng hơn trong môi trường sống và học tập xung quanh. Và hậu quả là không ít người trong số họ đã tìm đến những môi trường sống khác, tiếp xúc với những nhóm người khác ở đó họ không cảm thấy có mặc cảm bởi sự thua kém

hoặc ở đó họ có thể phát huy những năng lực, sở trường mà nhà trường cấm đoán hoặc không khuyến khích.

Nhiều người vẫn cho rằng sự công khai về kết quả học tập có thể giúp mọi sinh viên, không phân biệt năng lực học tập, ý thức tốt hơn về sự học và vì vậy động cơ học tập của họ sẽ mạnh mẽ hơn. Đối với những sinh viên khá và giỏi thì điều này có thể đúng vì sự công khai về kết quả học tập có thể xem như một hình thức **khen**. Nhưng đối với những sinh viên học yếu, sự công khai như vậy gần như là một **hình phạt** hoặc sự **răn đe**. Trong giáo dục, hình phạt hay sự răn đe có thể giúp phát triển các hành vi tích cực ở một số người học nhưng đồng thời có thể tạo ra sự lo âu và sự xa lánh ở những người học khác (Stipek, 1998, tr. 30). Đây là những trạng thái tâm lý có tác động tiêu cực đến động cơ học tập của người học.

Đồ thị sau đây, tuy chỉ mang tính tượng trưng, có thể cho thấy hai tác động đối nghịch thường xảy ra của sự công khai kết quả học tập lên động cơ học tập của hai nhóm sinh viên giỏi và sinh viên yếu. Sau mỗi lần công khai kết quả kiểm tra, động cơ học tập của hai nhóm này có sự thay đổi theo dạng chế độ xung nhưng một nhóm theo xu hướng tăng, nhóm còn lại theo xu hướng giảm. Hậu quả có thể dẫn đến là sự cách biệt về năng lực học tập giữa hai nhóm ngày càng tăng.

Ghi chú: t_1, t_2, t_3 là những thời điểm diễn ra sự công khai về kết quả học tập (chẳng hạn như những lần công bố kết quả thi học kỳ).

IV. CHÚNG TA NÊN LÀM GÌ?

1- Đã đến lúc chúng ta cần thay đổi cách nhìn về sinh viên, theo hướng nhân bản hơn. Chúng ta đang nói nhiều về chủ trương "lấy người học làm trung tâm" trong giáo dục đại học, nhưng thật ra những điều đã làm được nhìn chung còn rất khiêm tốn. Thừa nhận một cách đầy đủ các quyền của sinh viên, trong đó có quyền về bảo mật thông tin kết quả học tập, là một việc làm cần thiết để từng bước đáp ứng chủ trương này. Có lẽ những quyền như vậy cần phải được

nghiên cứu để đưa vào Luật giáo dục hay Điều lệ đại học như đa số các nước từ lâu đã làm.

- 2- Các trường đại học cần nhanh chóng điều chỉnh phương pháp công bố kết quả học tập của sinh viên theo hướng cá nhân hoá các nguồn thông tin này. Một số phương pháp phù hợp với điều kiện của các trường đại học ở Việt Nam hiện nay là:
 - Áp dụng các phương pháp mã hoá sinh viên khi công bố điểm
 - Sử dụng hệ thống điện thoại báo điểm tự động
 - Đưa kết quả học tập lên trang Web của trường và áp dụng phương pháp truy xuất có điều kiện (sinh viên cần password để đăng nhập và chỉ biết được kết quả học tập của mình)
- 3- Bãi bỏ việc ghi xếp loại tốt nghiệp trên bằng đại học, và cả việc công bố công khai xếp loại tốt nghiệp đại học. Đây là điều đã được áp dụng từ lâu ở nhiều nước. Tất nhiên, việc xếp loại có thể được ghi trên bằng điểm tốt nghiệp của sinh viên.
- 4- Song song với việc bãi bỏ sự công khai kết quả học tập, nhà trường cần có các chương trình tư vấn, giáo dục mang tính cá nhân để kịp thời động viên, uốn nắn có hiệu quả những sinh viên có năng lực học tập yếu hoặc có những biểu hiện tiêu cực trong lối sống và học tập.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Linn, R. L. & Gronlund, N. E. (2000). *Measurement and assessment in teaching*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Stipek, D. (1998). *Motivation to learn* (3rd edition). Massachusetts: Allyn and Bacon.